

danne Lande optræder derfor Fænomenet af de angivne tekniske Grunde og er et blivende Fænomen, hvorimod det i de mindre stærkt beboede Lande er et vigende Fænomen, idet Befolkningen der efterhaanden bliver tættere og saa ikke behøver de fremmede Arbejdere.

Det er den Fordel, disse Arbejdere bringe de Lande, hvor de anvendes, og den er betydelig. Men for Arbejderne selv og for deres Hjemland bringer dette Forhold ogsaa store Fordele. Fænomenet har allerede længe, før det viste sig her, vist sig f. Eks. i Tyskland. Det begyndte i den preussiske Provins Sachsen, og derefter kaldtes disse Vandrearbejdere i Tyskland for „Sachsengänger“. Efter Oplysninger, der ganske vist ligge nogle Aar tilbage, anvendes der i Sachsen 75,000 af disse Vandrearbejdere. De toge en Løn paa 33³/₄ Mill. Kr., og af denne Løn bragte de Trediedelen, altsaa godt 10 Mill. Kr., tilbage til deres eget Land, d. v. s., at de virkede paa denne Maade til en Udligning mellem rigere og fattigere Egne. Endelig i rent kulturel Henseende virke disse Vandrearbejdere heldigt, fordi det er Arbejdere af en lavere Kultur, som komme i Forbindelse med en Befolkning af en højere Kultur. Altsaa ogsaa der have de en udlignende Funktion at udføre.

Det maa glæde en, naar man nu ser saaledes paa Forholdene — jeg skal dog ikke undlade at bemærke, at der selvfølgelig ogsaa er Forhold forbundne med dette Fænomen, der som alt andet menneskeligt ere mindre heldige, men de Forhold, jeg har omtalt, ere dog dem, der faa mest Betydning — at et Lovforslag som dette egentlig finder Tilslutning fra begge Sider, baade fra Arbejderes og Arbejdsgiveres Side. Hvad Arbejderrepræsentanternes Udtalelser angaar, er jeg saa meget mere glad over dem, som jeg har hørt paa Møder hele denne Institution som saadan — ikke alene de enkelte Misbrug af Arbejdere — blive angreben meget voldsomt fra socialdemokratisk Side. Det glædede mig ogsaa, at det ærede Medlem, der talte paa dette Partis Vegne, var tilfreds med, at der kommer til at foreligge en Arbejdskontrakt. Jeg har netop fra den Side hørt indvende og paa Grundlag af Udtalelser paa Kongressen i Stuttgart, som vi nu altsaa høre ikke ere rigtige, at man ikke maatte binde saadanne Arbejdere ved Kontrakter. Men selvfølgelig er det ganske nødvendigt, og det kan kun tjene til Højnelse af Arbejderens Stilling, at hans Arbejdsforhold aner-

kendes som et rent Kontraktforhold. Det er netop Forskellen mellem den højere og den lavere stillede Arbejder, at med Hensyn til den ene er der Kontraktforhold, medens man overfor den anden kan kræve et ubestemt Arbejde. Paa den anden Side maa man være glad over at høre fremragende Landbrugsarbejdsgivere her, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (W. Neergaard) og det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgkreds (Ludvig Reventlow), ligeledes erklære sig tilfredse med Forslaget. Det gaar altsaa her, som det som Regel gaar med fornuftig Arbejderlovgivning, at de Arbejdsgivere, der ikke ere tilfredse med den, ere de daarlige Arbejdsgivere, medens de gode Arbejdsgivere glæde sig ved at faa Forhold lovfæstede, som allerede have været herskende i Praksis i længere Tid.

Det ærede Medlem for Præstø Amts 2den Valgkreds (Stauning) ønskede en Opsigelsesfrist. Jeg synes ikke, den kræves her, for hele Arbejdet er jo saa hurtigt afsluttet, det er forudsat netop kun at være i kort Tid, saa jeg tror, det ikke vilde være heldigt at vedtage en Opsigelsesfrist. Der er særlig eet blandt de mange Punkter, man maa glæde sig over i dette Lovforslag, det nemlig, at de Mellemmand, som altid virke skadeligt i slige Forhold og her ere ganske nødvendige, faa deres Magt og Myndighed begrænset.

Skulde jeg udtale nogle Ønsker med Hensyn til selve Lovforslaget, skulde det for det første være den Henstilling, om man ikke i Stedet for „udenlandske Arbejdere til Arbejde i visse Virksomheder“ kunde sige simpelthen: „udenlandske Vandrearbejdere“. Man vilde derved bringe et Udtryk ind i Lovgivningen, som er accepteret i Nationaløkonomien, som er let og handlemeligt og hurtigt bringer til Bevidstheden, hvad der menes dermed. Saa kunde jeg ønske, at disse 2 Aars Bosættelse, der ifølge § 1 skal være Betingelsen for, at en Arbejder falder udenfor Loven, i ethvert Tilfælde udvides til 3, jeg tror, at 2 Aar ere en noget knap tilmaalt Tid. Endelig skal jeg bemærke, at hvis det var muligt i den Anmeldelse til Politiet, som kræves for disse Arbejderes Vedkommende, at anbringe ogsaa deres Alder — det kommer ikke an paa 2—3 Aar fra eller til, men nogenlunde deres Alder —, tror jeg, det vilde være af nationaløkonomisk Interesse at faa en saadan Rubrik udfyldt. Jeg skal slutte med at ønske den højtærede Indenrigsminister til Lykke med dette Lovforslag. Naar det bliver til Lov,